

ТАНИЛЦУУЛГА

*Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд
нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай*

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Алсын хараа-2050” урт хугацааны хөгжлийн бодлогод эдийн засгийн өсөлт нь өрх, иргэн бүрд тэгш, хүртээмжтэй хүрсэн байх зорилгыг дэвшүүлэн “Хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжин өрхийн орлогыг тогтвортой нэмэгдүүлж, дундаж давхаргыг бүрдүүлнэ” гэж, Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Шинэ сэргэлтийн бодлого”-д эдийн засгийн өсөлтийг 6 хувьд хадгалж, нэг хүнд ногдох үндэсний орлогыг 2 дахин нэмэгдүүлж, ажиллах хүчний оролцооны түвшнийг 65 хувьд хүргэнэ гэж, Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дүгээр тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.2.1-д заасан “Татварын шинэчлэл”-ийн хүрээнд бага, дунд орлоготой иргэдийн татварын ачааллыг бууруулах, татварын орчныг олон улсын стандартад нийцүүлж, цахим тогтолцоог сайжруулах, бүсийн ялгаатай татварын тогтолцоог бүрдүүлэх зэрэг зорилтуудыг тус тус тусгасан.

Дээрх бодлого, зорилтуудыг хэрэгжүүлэх, орлогын татварын орчныг татварын тогтолцооны шударга байх зарчимтай нийцүүлэх, олон улсын нийтлэг жишгээр боловсронгуй болгох, эдийн засгийн өсөлтийг хөдөлмөр эрхэлж, баялаг бүтээж буй иргэдэд чиглүүлэх зорилгоор Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсрууллаа. Хуулийн төсөлд дараах үндсэн чиглэлийг баримталж, холбогдох зохицуулалтыг тусгасан. Үүнд:

Нэг. Татварын хөнгөлөлтийн бодлогыг оновчтой, хүртээмжтэй болгох замаар иргэн, өрхийн татварын ачааллыг бууруулна.

Сүүлийн жилүүдэд геополитикийн тогтворгүй нөхцөл байдал үргэлжилж, тодорхой бус байдал нэмэгдэх, эдийн засгуудын өсөлт удаашрах зэрэг эрсдэлүүд үргэлжилсээр байна. Олон улсад иргэдийн амьжиргааг дэмжих зорилгоор тодорхой түвшнээс бага орлого олсон тохиолдолд татварын хөнгөлөлтийг буцаан олгох хэлбэрийн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлдэг нийтлэг жишигтэй.

Иймд одоогийн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн хүрээнд хэрэгжиж буй хөнгөлөлтийн бодлогыг орлогын хэмжээнээс үл хамааран бүх иргэдэд эдлүүлэх, үйл ажиллагааны орлоготой иргэдийг хамруулах, хөнгөлөлтийн хэмжээг нэмэгдүүлэх, мөн сургалтын төлбөртэй тэнцэх хэмжээний орлогод үзүүлдэг албан татварын хөнгөлөлтийг босготой болгох зэрэг зохицуулалтуудыг тусгаж, хөнгөлөлтийн бодлогыг оновчтой, хүртээмжтэй болгох замаар нийт иргэдийн дундаж татварын ачааллыг бууруулна.

Хоёр. Шаталсан татварын тогтолцоог олон улсын жишигт нийцүүлэн боловсронгуй болгоно.

Татварын ерөнхий хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-т татварын үйл ажиллагаанд “шударга байх” зарчмыг баримтална гэж заасан нь татвар төлөгчийн орлогын хэмжээнээс хамаарч төлбөл зохих татварыг ялгаатай тогтоох агуулгыг илэрхийлдэг. Энэ хүрээнд дэлхийн 170 гаруй улс шаталсан татварын тогтолцоог хэрэгжүүлж, эдийн засгийн өсөлтийг дэмжихийн зэрэгцээ уг өсөлтийн үр өгөөжийг нийт хүн амд хүртээмжтэй байлгах, орлогын тэгш бус байдлыг бууруулахад чиглүүлдэг.

Иймд шаталсан татварын тогтолцоог олон улсын жишигт нийцүүлэн боловсронгуй болгох хүрээнд үйл ажиллагааны орлогыг шатлалд хамруулах, бичил худалдаа, ажил, үйлчилгээний орлогыг үйл ажиллагааны орлогод хамааруулан хялбаршуулсан горимоор тайлагнан 1 хувиар татвар төлөх босгыг 400 сая төгрөг болгох зэрэг зохицуулалтуудыг тусгах замаар бүх нийтээрээ шударга төлөх татварын орчныг бүрдүүлнэ.

Гурав. Татварын тайланг цахимаар урьдчилан боловсруулж, хүргүүлэн татвар төлөгчийн төлөх, тайлагнах үйл ажиллагааг хялбаршуулна.

Монгол Улсын татварын албаны цахимжилт хурдацтай хөгжиж байгаа ч хувь хүн өөрийн орлого, хасагдах зардлаа тодорхойлох, тайлагнахад хүндрэлтэй байгаа нь татварын тайланг алдаатай гаргах, хугацаандаа хүргүүлэхгүй байх, огт тайлагнахгүй байх зэрэг эрсдэлийг дагуулж байна. Харин дэлхий нийтийн жишгээр татварын үйл ажиллагаа дараагийн түвшинд гарч, хиймэл оюун ухаан, их өгөгдөлд суурилсан, хүний оролцоо багатай, бүрэн цахимжсан системд шилжиж байна.

Иймд иргэдийн тайлагнал, төлөлтийн үйл ажиллагааг хялбаршуулах, татварын эрсдэлийг бууруулах зорилгоор татварын албанаас тайлангийн төслийг урьдчилан хүргүүлдэг хиймэл оюун ухаан, их өгөгдөлд суурилсан үйлчилгээг нэвтрүүлж, татвар төлөгчид тайлангийн төслийг залруулах, хувийн хэрэглээндээ гэж бүртгүүлсэн төлбөрийн баримтыг хасагдах зардалд шилжүүлж бүртгүүлэх, тайлан баталгаажуулах болон татвар төлөх хугацааг сунгаж, уян хатан болгоно.

Дөрөв. Ногоон орон сууцжуулалтыг татварын бодлогоор дэмжиж, бүсийн ялгаатай татварын бодлого хэрэгжүүлэх боломжийг бүрдүүлнэ.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт ногоон орон сууцжуулалтыг бодлогоор дэмжих, бүсийн хөгжлийн бодлоготой нийцүүлэн орон нутгийн ялгаатай татварын бодлого хэрэгжүүлэхээр тусгасан. Энэ хүрээнд олон улсад түгээмэл хэрэгждэг ногоон орон сууцны татварын дэмжлэгийг орон нутгийн хөгжлийн бодлоготой нийцүүлэн хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна.

Иймд анх удаа орон сууц худалдан авахад үзүүлдэг татварын хөнгөлөлтийг бүсчилсэн хөгжлийн бодлоготой уялдуулж, төвлөрлийг сааруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй, ногоон барилгын нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлэх, гэр хорооллын дулаан алдагдлыг бууруулах сэргээгдэх эрчим хүчний хэрэглээг дэмжихэд чиглүүлж, хөнгөлөлтийн хэмжээг нэмэгдүүлэхээр хуулийн төсөлд тусгалаа.

Ийнхүү хуулийн төсөл батлагдсанаар нийт иргэдийн татварын ачааллыг бууруулж, бодит орлогыг нэмэгдүүлэн урт хугацаандаа хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжихийн зэрэгцээ татварын хамрагдалт, бааз суурь тэлж, далд эдийн засаг буурах, мөн бүс орон нутаг бие даасан, өрсөлдөхүйц, ялгаатай татварын бодлого хэрэгжүүлэх, татвар төлөгчдийн татварын хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөхтэй холбоотой зардал буурах зэрэг эерэг үр дагавартай байна.

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай нийцүүлэх бөгөөд хуулийн төсөлтэй хамт Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулна.

ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАНИЛЦУУЛГА

Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Алсын хараа-2050” урт хугацааны хөгжлийн бодлогод эдийн засгийн өсөлт нь өрх, иргэн бүрд тэгш, хүртээмжтэй хүрсэн байх эрхэм зорилгыг дэвшүүлэн “Хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжин өрхийн орлогыг тогтвортой нэмэгдүүлж, дундаж давхаргыг бүрдүүлнэ”, “Нийгмийн бүх салбарт тэгш бус байдлыг багасгаж, дундаж орлоготой иргэдийн тоог нэмэгдүүлж, амьдралын чанарыг дээшлүүлнэ”, “Хүн амын худалдан авах чадварт нийцсэн, ногоон шийдэл бүхий чанартай орон сууцны хүрэлцээ, хангамжийг сайжруулна”, “Цахим засаглалын технологийг бүх түвшинд бүрэн хэрэгжүүлж, авлига хүнд сурталгүй төрийн үйлчилгээг төлөвшүүлнэ” гэж тус тус заасан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Шинэ сэргэлтийн бодлого батлах тухай” дунд хугацааны зорилтот хөтөлбөрт урт хугацаанд эдийн засгийн өсөлтийг дунджаар 6 хувьд хадгалж, нэг хүнд ногдох үндэсний орлогыг 2 дахин нэмэгдүүлж, ажиллах хүчний оролцооны түвшнийг 65 хувьд хүргэнэ гэж заасан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дүгээр тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.2.1-д “Татвар, нийгмийн даатгалын шинэчлэл хийх”-ээр заасан бөгөөд энэ хүрээнд бага, дунд орлоготой иргэдийн татварын ачааллыг бууруулах, татварын суурь тогтолцооны тогтвортой байдлыг хангах, татварын орчныг олон улсын стандартад үе шаттайгаар нийцүүлж, цахим татварын тогтолцоог сайжруулах, татварын дэмжлэгүүдийг оновчтой болгож, хариуцлагатай татвар төлөгчдийг дэмжих, Улаанбаатар хотын төвлөрлийг сааруулах хүрээнд бүсийн ялгаатай татварын тогтолцоог бүрдүүлэх зорилтуудыг тус тус тусгасан.

Татварын багц хуулийн шинэчлэлийн хүрээнд Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг 2019 онд Улсын Их Хурлаас баталж, 2020 оноос эхлэн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн. Энэхүү шинэчлэл нь бичил худалдаа, ажил, үйлчилгээний орлого олж буй хувь хүн болон хувиараа бизнес эрхлэгчдийг дэмжих, тэдний татвар төлөхтэй холбогдох зардлыг бууруулах, тайлагнах үйл ажиллагааг хялбаршуулах үндсэн зорилготой байсан.

Хуулийн шинэчлэлээс хойших хугацаанд геополитикийн тогтворгүй нөхцөл байдал үргэлжилж, худалдааны бодлогоос үүдэлтэй тодорхой бус байдал нэмэгдэх, голлох эдийн засгуудын өсөлт удаашрах, инфляцын түвшин өсөх зэрэг эрсдэлүүд дэлхийн эдийн засгийн төлөвт бий болоод байна.

Татварын ерөнхий хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэгт татвар тогтоох, ногдуулах, тайлагнах, төлөх, хөнгөлөх, чөлөөлөх үйл ажиллагаанд татварын тогтолцооны гол зарчим болох шударга байх зарчмыг баримтална гэж заасан байдаг. Тус зарчим нь татвар төлөгчийн орлогын хэмжээнээс хамаарч төлбөл зохих татварыг ялгаатай тогтоох агуулгыг илэрхийлэх бөгөөд энэхүү зарчмыг шаталсан татварын тогтолцоогоор хэрэгжүүлдэг нийтлэг жишигтэй.

Үүнийг Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн 2025 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдрийн 05 дугаар дүгнэлтэд “Татварын ачааллыг тэгш, шударгаар хуваарилж, татвар төлөгчийн орлогын хэмжээ, төлөх чадавхад нийцсэн хувь хэмжээгээр татвар ногдуулах нь Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан шударга ёсны зарчимд нийцнэ.”, “Орлого өндөр байхын хэрээр татварын хувь хэмжээг нэмэгдүүлэх нь орлогын ялгааг багасгаж, хуваарилалтыг тэнцвэржүүлэх, татвар төлөх чадавхтай нь уялдуулан татварын ачааллыг шударга хуваарилах, баялгийн хэт төвлөрөлтөөс сэргийлэх, бага орлоготой иргэдийн татварын ачааллыг багасгах, эдийн засгийн өсөлтийн тэнцвэрийг хангах зэрэг эерэг үр нөлөөтэй байна.” гэж тус тус тусгагджээ.

Олон улсад өнөөдрийн байдлаар 170 гаруй улс орон орлогын хэмжээнээс хамаарсан шаталсан татварын тогтолцоог хэрэгжүүлдэг бөгөөд энэ нь эдийн засгийн өсөлтийг дэмжихийн зэрэгцээ уг өсөлтийн үр өгөөжийг нийт хүн амд хүртээмжтэй байлгах, нийгмийн баялгийг үр дүнтэй хуваарилах, орлогын тэгш бус байдлыг бууруулах үндсэн зорилготой байдаг.

Ийнхүү хурдацтай өөрчлөгдөж буй дэлхийн эдийн засгийн нөхцөл байдал, дотоодын нийгэм эдийн засгийн сорилтуудыг харгалзан өнөөгийн хувь хүний орлогын албан татварыг татварын тогтолцооны шударга байх зарчимтай нийцүүлэх, олон улсын нийтлэг жишгээр боловсронгуй болгох, орлогын тэгш бус байдлыг бууруулах зорилттой уялдуулан эдийн засгийн өсөлтийг хөдөлмөр эрхэлж, баялаг бүтээж буй иргэдэд чиглүүлэх шаардлага бий болж байна.

Түүнчлэн, Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт эрчим хүчний хэмнэлттэй, байгаль орчинд ээлтэй орон сууц шинээр барих, худалдан авахад дэмжлэг үзүүлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ, бүсийн хөгжлийн бодлоготой нийцүүлэн орон нутгийн ялгаатай татварын бодлого хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан.

Олон улсын практикт хувь хүний орлогын албан татварын бодлогоор дамжуулан бага, дунд орлоготой иргэн, өрхийн татварын дараах бодит орлогыг нэмэгдүүлэх, байгаль орчинд ээлтэй хэрэглээг дэмжих зорилго бүхий арга хэмжээг өргөнөөр авч хэрэгжүүлдэг. Тухайлбал сүүлийн жилүүдэд Бүгд Найрамдах Солонгос Улс, Бүгд Найрамдах Франц Улс, Бүгд Найрамдах Сингапур Улс зэрэг орнууд ногоон орон сууц худалдан авсан тохиолдолд татварын хөнгөлөлтийг буцаан олгох хэлбэрээр эдлүүлж, иргэн, өрхийн татварын ачааллыг бууруулах, байгаль орчинд ээлтэй хэрэглээг дэмжих бодлогыг баримталж байна.

Иймд хот, хөдөөгийн хөгжлийн тэнцвэрийг хангах, хөдөө орон нутгаас Улаанбаатар хотыг чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөнийг бууруулах, мөн нийслэл хотоос орон нутагт шилжин суух иргэдийн амьдрах таатай орчныг бүрдүүлэх, цаашлаад эрчим хүчний хэмнэлттэй, хүртээмжтэй, ногоон барилгыг нэмэгдүүлэх бодлогыг хэрэгжүүлэх шаардлага бий болж байна.

Мөн Монгол Улсын татварын албаны цахимжилт эрчимтэй хөгжиж, татвар төлөгчийн тайлагналтад хүний оролцоо бага байх нөхцөл бүрдсэн хэдий ч хувь хүн өөрийн орлого, хасагдах зардал, татвар ногдуулах орлогыг тодорхойлох, тайлагнахад хүндрэл учирч байгаа нь татварын тайланг алдаатай гаргах, хугацаандаа хүргүүлэхгүй байх, огт тайлагнахгүй байх зэрэг эрсдэлийг дагуулж байна.

Дэлхий нийтийн эдийн засаг, бизнесийн харилцаа өргөжин тэлж, техник, технологийн хөгжил хурдацтай өрнөхийн хэрээр татварын үйл ажиллагаа дараагийн түвшинд гарч, хиймэл оюун ухаан, их өгөгдөлд суурилсан, хүний оролцоо багатай, бүрэн цахимжсан системд шилжиж байна.

Иймд татвар төлөгчийн тайлагнал, төлөлтийн үйл ажиллагааг хялбаршуулах, татварын эрсдэлийг бууруулах зорилгоор Монгол Улсын татварын алба тайлангийн төслийг урьдчилан бэлтгэн хүргүүлдэг, цахим системээр татварын эрсдэлийг автоматаар үнэлдэг, эрсдэлтэй татвар төлөгчдөд урьдчилан анхааруулга, сануулга өгдөг, мэдээлэлд суурилсан шийдвэр гаргадаг тогтолцоонд үе шаттайгаар шилжих шаардлагатай байна.

Татварын хууль тогтоомжуудад шаардлагатай нэмэлт, өөрчлөлтүүдийг оруулах зорилгоор Сангийн яам, татвар, гаалийн байгууллага, Монголын үндэсний худалдаа, аж үйлдвэрийн танхим болон Улсын Их Хурлын Тамгын газар хамтран улс орон даяар давхардсан тоогоор 11,000 гаруй татвар төлөгчийг хамруулсан 150 удаагийн уулзалт, хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, 176 мянга орчим саналыг хүлээн авсан. Хэлэлцүүлгийн явцад нийтлэг байдлаар ирүүлсэн иргэдийн татварын ачааллыг бууруулах, бүх нийтээрээ шударга төлдөг татварын эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх, татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлтийг боловсронгуй болгох, татвар төлөх, тайлагнах үйл ажиллагааг хялбаршуулах зэрэг саналуудыг хуулийн төсөлд тусгах нь зүйтэй байна.

Дээрх бодлого, зорилтуудыг хэрэгжүүлэх, орлогын татварын орчныг татварын тогтолцооны шударга байх зарчимтай нийцүүлэх, олон улсын нийтлэг жишгээр боловсронгуй болгох, эдийн засгийн өсөлтийг хөдөлмөр эрхэлж, баялаг бүтээж буй иргэдэд чиглүүлэх зорилгоор Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсрууллаа.

Хуулийн төсөлд үзэл баримтлалд тусгасан үндсэн чиглэлийг баримталж, дараах холбогдох зохицуулалтыг тусгасан. Үүнд:

Нэг. Татварын хөнгөлөлтийн бодлогыг оновчтой, хүртээмжтэй болгох замаар иргэн, өрхийн татварын ачааллыг бууруулна.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйл, 4 дүгээр зүйл, 5 дугаар зүйл болон 6 дугаар зүйлд татварын хөнгөлөлтийг олон улсын жишигт нийцүүлэн боловсронгуй болгох зохицуулалтыг тусгалаа.

Тодруулбал одоогийн хуулиар зөвхөн жилийн 36 сая төгрөг хүртэлх цалингийн орлоготой иргэдэд үзүүлдэг 240 мянга хүртэлх төгрөгийн шаталсан хөнгөлөлтийг орлогын хэмжээнээс үл хамааран бүх иргэдэд эдлүүлэх, үйл ажиллагааны орлоготой иргэдийг хамруулах, хөнгөлөлтийн хэмжээг нэмэгдүүлэх мөн сургалтын төлбөртэй тэнцэх хэмжээний орлогод үзүүлдэг албан татварын хөнгөлөлтийг босготой болгох зэрэг болно.

Ингэснээр хөдөлмөр эрхэлж буй бүх иргэн сарын 500 мянган төгрөг хүртэлх орлогодоо 100 хувь орлогын татвараас хөнгөлүүлж, тухайн жилийн татварын тайлангаа тооцож баталгаажуулсны үндсэнд буцаан авснаар нийт иргэдийн дундаж татварын ачаалал буурах юм.

Хоёр. Шаталсан татварын тогтолцоог олон улсын жишигт нийцүүлэн боловсронгуй болгох замаар бүх нийтээрээ шударга төлдөг татварын орчныг бүрдүүлнэ.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйл, 3 дугаар зүйл, 4 дүгээр зүйл, 5 дугаар зүйл болон 6 дугаар зүйлд татварын тогтолцооны суурь зарчим болох шударга байх зарчмыг баримтлан холбогдох зохицуулалтуудыг тусгалаа.

Тодруулбал шаталсан татварын тогтолцоог эдийн засгийн өсөлт, олон улсын жишигт нийцүүлэн үе шаттайгаар боловсронгуй болгох хүрээнд үйл ажиллагааны орлогыг шатлалд хамруулах, бичил худалдаа, ажил, үйлчилгээний орлогыг үйл ажиллагааны орлогод хамааруулж, хялбаршуулсан горимоор тайлагнан орлогын 1 хувиар татвар төлөх босго дүнг 400 сая төгрөг болгож өөрчлөх зэрэг болно.

Хуулийн төсөл батлагдсанаар шатлалд хамрагдаж буй иргэдийн татварын ачаалал буурч, бүх нийтээрээ шударга төлдөг татварын орчин бүрдэх юм.

Гурав. Татварын тайланг цахимаар урьдчилан боловсруулж, хүргүүлэн татвар төлөгчийн төлөх, тайлагнах үйл ажиллагааг хялбаршуулж, уян хатан болгоно.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйл, 3 дугаар зүйл, 4 дүгээр зүйл, 5 дугаар зүйл болон 6 дугаар зүйлд татвар төлөгчийг үүсэж болзошгүй татварын эрсдэлээс урьдчилсан сэргийлэх зорилгоор татварын албанаас тайлангийн төслийг урьдчилан бэлтгэн хүргүүлдэг зохицуулалтыг тусгалаа.

Тодруулбал татварын албанаас тайлангийн төслийг урьдчилан бэлтгэн хүргүүлдэг хиймэл оюун ухаан, их өгөгдөлд суурилсан үйлчилгээг нэвтрүүлж, татвар төлөгчид тайлангийн төслийг залруулах, хувийн хэрэглээндээ гэж бүртгүүлсэн төлбөрийн баримтыг үйл ажиллагааны орлогоос хасагдах зардалд шилжүүлж бүртгүүлэх, тайлан баталгаажуулах болон татвар төлөх хугацааг сунгаж, уян хатан болгох зэрэг болно.

Хуулийн төсөл батлагдсанаар иргэдийн татварын хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөхтэй холбоотой зардал буурах эерэг үр дагавартай.

Дөрөв. Эрчим хүчний хэмнэлттэй, ногоон орон сууцжуулалтыг татварын бодлогоор дэмжиж, бүс, орон нутаг хүн ам, ажиллах хүч татах ялгаатай татварын бодлогыг бие даан хэрэгжүүлэх боломжийг бүрдүүлнэ.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйл, 4 дүгээр зүйл, 6 дугаар зүйлд бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал болон Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт туссан хот хөдөөгийн хөгжлийн тэнцвэрийг хангах, эрчим хүчний хэмнэлттэй, хүртээмжтэй, ногоон барилгыг нэмэгдүүлэхэд татварын бодлогоор дэмжих зохицуулалтыг тусгалаа.

Тодруулбал амьдран суух зориулалтаар анх удаа орон сууц худалдан авахад үзүүлдэг 6 сая хүртэлх төгрөгийн хөнгөлөлтийг бүсчилсэн хөгжлийн бодлоготой уялдуулж, төвлөрлийг сааруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй, ногоон барилгын нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлэх, гэр хорооллын дулаан алдагдлыг бууруулах сэргээгдэх эрчим хүчний тоног төхөөрөмжийн хэрэглээг дэмжихэд чиглүүлж, хөнгөлөлтийн хэмжээг 15 сая төгрөг хүртэл болгон нэмэгдүүлэхээр өөрчлөх юм.

Ийнхүү Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл батлагдсанаар нийт иргэдийн татварын ачааллыг бууруулж, бодит орлогыг нэмэгдүүлэн урт хугацаандаа хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжихийн зэрэгцээ татварын хамрагдалт, бааз суурь тэлж, далд эдийн засаг буурах мөн бүс орон нутаг бие даасан, өрсөлдөхүйц, ялгаатай татварын бодлого хэрэгжүүлэх, татвар төлөгчдийн татварын хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөхтэй холбоотой зардал буурах зэрэг эерэг үр дагавартай байна.

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай нийцүүлэх бөгөөд хуулийн төсөлтэй хамт Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулна.

---oOo---